

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iona Propheta

Luther, Martin

Argentorati

VD16 B 3892

Itaque gubernatores timuerunt, & clamauerunt, quisque ad Deum suum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36534

ANNOTATIONES

patiatur? Enimvero, Deus iniustus esse non potest,
 nec iniustum quicquam agere, quicquid etiam agat
 neque enim nostrum est illi ferre legem, aut normā
 prescribere, aut mandatum dare, Vbi uero lex esse
 non potest, illic nec mandato relictus est ullus locus
 At quanquam propter Ionam tempestas exāta sit,
 ut ipse item fatetur, nec illi tamen, qui in naui erant,
 peccatis & culpa carebant, quibus coram Deo, &
 mortem & nihil non animaduersionis meruerant.
 Ecquis enim à peccatis liber aut inculpatus est? qua
 re & eos unā cum Iona corripit, tametsi Iona, suo
 cum scelere in caussa sit. Quinetiam repentinam fu
 isse procellam necesse est, quæ de improviso accele
 lerarit, quom textus dicat, magnum uentū in mare à
 deo proiectum esse, Sic enim in hebræo sonat, quod
 Deus ita peruenire uentum permiserit, ac si impetus
 in mare deijceret aut præcipitaret, qd' homines ili
 cet obseruarint, eam tempestatem non coortam esse
 natura, unde & sine dubitatione colligunt, ob alicu
 ius eam delicta fieri, iam & Iona se tantummodo pe
 n præsentiebat.

Itaque gubernatores timuerunt,
 & clamauerunt, quisque ad Deum
 suum.

Vides

Vides hic uerum esse, quod Paulus Romanos ait, quod Deus uniuersis gentibus cognitus sit, hoc est, quod totus mundus de Deo possit & nouerit fabulari. Vult enim Paulus, quod ratio humana deprehendat diuinitatem esse quiddam, cunctis rebus prestantius & sublimius, Quod & ex hoc loco apparet satis, quod ij deum inuocant in nauis, qui gentes erant. Nam si de deo aut diuinitate nihil sciuissent, quomodo eum inuocassent, aut ad eum clamauissent? Et quamuis non recte in Deum credant, talem tamen in se se opinionem conceperunt, Deum esse huiusmodi rem aut substantiam, qui uiuare, tum in mari tum cunctis afflictionibus possit. Tale in omnium plane hominum cordibus lumen est, nec obliterari, aut extinguui potest. Fuerunt sane, ut Epicuri, Plinius, & hoc genus plerique, q̄ ore quidem negauerunt ipsum, sed uiolenter hoc faciunt, lumen in cordibus suis extinguere cupientes, ueluti ij, qui ui aures suas obturrant, & oculos claudunt ne uideant audiantue, Verum nihil eos inuat, conscientia eorum & mens aliud occlamat, Neque enim Paulus mentitur, quod deus illis manifestarit, quod aliquid sciant de Deo.

Quid Proinde & hic à natura & ratione discamus,
ratio de Deo quid sentiendum sit. Sic enim illi homines de
de deo Deo opinionem concipiunt, eum esse talem, qui ab
sentiat omni

ANNOTATIONES.

Omni malo queat eripere & asseruare. Vnde porro
 consequitur, Oportere humanam rationem fateri.
 Quod omne bonum à Deo proueniat. Qui enim ex
 omni tribulatione & malo liberare potest, ille &
 omne eufortunium & infortunium largiri potest.
 Eousq; pertingit Naturalis ratio, quod pro bono,
 clemente, misericorde, miti, Deum reputet. Quod
 sanè ingens lumen est. Sed illi duo præcipua desunt,
 Primum. Credit quidem Deum & posse & nosse,
 benefacere, iuuare, donare &c. sed quod huiusmo-
 di, etiam sibi exhibere sponte uelit, id uero ut credat
 persuaderi nõ potest, suo naturæ lumine, quare non
 fixa in sua sententiã de Deo perseuerat. Vim quidem
 & efficaciam credit atq; fatetur, sed in uoluntate
 dubitat, cum diuersum in afflictione sentiat. Quod
 hic non obscure intelligitur, poscunt enim diuinum
 numen sibi propitium esse, quo consententur auxilia-
 ri posse Deum. credunt etiam, quod alijs uelit opem
 ferre, atq; hic sistunt gradum, altius ascendere non
 possunt, tametsi summas suas uireis experiantur,
 & omnem lapidem, ut aiunt, moueant. Liberum ar-
 bitriũ plura hic præstare non potest. Atqui non cre-
 dunt quod ipsis uelit succurrere, hoc enim si crede-
 rent, iactũ non facerent, armamenta & merces in
 mare non abijcerent, Nec ad Ionam accurrerent,
 d ut eum

ut eum inhortarētur, quo Deum suum imploraret, sed quieti auxiliatorem Deum expectaturi essent. Præterea & maris turbo propter eorum fidem cessasset. At fides ea necessaria est, quæ Deum uelle nihil hæsitet, non solum alios, sed me etiam uiuare credat. Hæc demum sincera & uiuax est fides, ac magnum, diues, rarumq; spiritus sancti donum, ut in ipso Iona uidebimus.

Alterum, quod ratio diuinitatem non recte partiri potest, nec tribuere illi cui debetur. Nouit Deum esse, sed quis aut qualis sit, qui uerus Deus sit ignorat, acciditq; illi, quod Iudæis, quom Christus in terris adhuc prodeambularet, & de eo testimonium à Iohanne ferretur, quod adesset, Tum enim corda illorum sic se habebant, ut scirent adesse Messiam, eumq; inter homines uersari. Sed quænam illa persona foret, clam erat illis. Nam IESVM Nazarenum esse Christum, id uero nemo ne cogitare quidem poterat. Sic & ratio, Andabatarum instar, in tenebris uersatur, & Deum inquirat, nec inuenire potest, aëra enim uerberat, & longe à scopo aberrat, ut deum uocet, quod nihil minus sit quam Deus, rursum Deum non uocet, quod Deus sit. Quorum nihil omnino faceret, si compertum haberet errare se, aut si sciret quis, uel quid esset Deus. quapropter

ANNOTATIONES.

pter sic irruit & impingit caeca in quaecūq; cū nomen, tum diuinum honorem tribuens, & Deum uocans id, quod ei uidetur. sicq; ad uerum Deum nunquam pertingit, sed perpetuo uel Satanam, uel suam opinionem, quae à Satana gubernatur pro Deo colit. Quapropter multū inter se distant, scire Deum esse, & scire, hoc & tale esse Deum. Primum natura nouit, ac in omnium corda inscriptum est, Alterum spiritus tantummodo sanctus docet.

Cuius rei exemplum adferemus. & primum Papistas & Ecclesiasticos adsumamus. Qui talē opinionē de Deo concipiunt, quod putent Deum esse eiusmodi, ut bonis operib. permoueri queat, illisq; placari unde tam uarijs etiam statibus, sectis, diuersissimis item uiuendi ritibus utuntur, quibus omnes Deo se gratum facere arbitrantur. Cedo uero, Si nullus usquam Deus inueniretur, qui eius animi aut uoluntatis esset, cuius ipsi sunt, ut uere nullus est, quid quæso illi pro Deo colunt? Nōne falsam suam opinionē & sensum colunt? Vere enim nullus Deus usquam est, qui eiusdem cum illis sententiæ sit, & ita cum sua opinione à uero Deo aberrant, ut nihil relinquatur illis quàm eorum opinio, Illa illa est, Deus eorum, illi illi & diuinū nomen & honorem tribuunt. Sub eo porrò sensu falso, & opinione malefa-

d ij na, præ-

na, præter Satanã laterc nemo potest, qui suggerit
 & administrat eandem. Est ergo falsa opinio Idollũ
 eorum, & simulachrum Satane in cordibus illo-
 rum. Nam uerus, unicus, æternus Deus is est, cui nõ
 operibus, sed fide è pura conscientia seruitur, qui
 gratiam & dona sua gratis citra ullum meriti aut
 operũ respectum largitur & propinat. Id uero non
 credunt illi, unde & eum non nouerunt, nec nõ
 uisse quidem possunt, sed coguntur errare à ueri
 Dei cognitione, aditu ad eandem, ianuãq; per in-
 credulitatem, occlusa.

Hic uides, unde omnis idololatria emergat, &
 quare merito Idolum, superstitio, & idololatria uo-
 cetur, quod germanice significantius ferè sonat, à
 Deo, à fide, à deitate, abegot, abeglaube, abgöttery.
 Haud dubie ideo, quod eiusmodi nos opinio à Deo
 abducat, à que uera dei cultura auocet. Et recte qui-
 dem à Deo & fide distat, quod à deo ad Satane re-
 gnum nos deirudat. Postquã enim quisq; præ se fert
 aliquid, quod sibi uidetur, et credit placere Deo, ita
 Deum esse animatũ cogitans, quom non sit, necessa-
 rium est, tot idolatrias, tam uarias oriri opiniones,
 quibus Deo se placere instituant homines extra so-
 lam illam sententiam, mentem seu opinionem, quam
 spiritus sanctus impertit. Hac ratione temporibus
 Ahab

ANNOTATIONES.

Ahab regis Idolum Baal erigebatur, quē rex (quia norat esse quicumque Deum) putabat esse deum, cui arbitrarie suae ceremoniae non displicerent. & deum ita uocabat Baal, & Baal Deum, id quod ex Osee. 2. satis apparet.

Sic Rex Ierabeam illum putabat esse deum, cui, qui coram aureis uitulis cultus fiebat, beneplaceret, ut ita operae pretium erat uitulos esse Deum Israël & uersa uice Deum esse uitulum. Ac si hodie quisquam Christum dominum nostrum Cuculli Fauisorem appellet, aut Rasuræ factorem, quod opinentur passim, eum talem esse, qui Cucullis & Rasuris aut coronis Antichristicis, non pessime uelint, cuique talis cultura sedeat animo. qualem & Monachi & sacrifici in corde suo certissime pro huiusmodi eum tenent. Sed Idolum, superstitio, falsa opinio, Δις δ' ἰᾱ τ̄ᾱσ̄ω̄ρ aberrat, summaque idololatria est, Adeo idololatriæ numerus est innumerabilis, quotquot enim opiniones sunt, qui aliud quippiam instituunt, suo arbitrio, ut Deo placeat, exclusa in Christum fide, tot sunt Idololatriæ. Vbi uero nusquam est reperire talem Deum, cui hæc cordi sint, profecto plerique omnes ideo demonibus seruiunt & non Deo.

Sic uides hoc loci, quod ij qui in naui fuerunt, omnes

d 3 mnes

omnes quidem esse nouerunt Deum, certum uero deum non habent. Quisq; enim, inquit, deum suum inuocabat, hoc est, suam opinionem, uel id, quod pro deo, in sua mente colebat. Quare omnes unicum uerumq; Deum non attingunt, solaq; Idola, sub dei tamen nomine, colunt. Vnde & fides illorum sincera non est, sed & Idolū & uere idololatria quæ nihil omnino illis profuit. Sint enim illos Deus afflictionis tempore, mergi, frustra q; diuinum poscere numen, ut desperent prorsus, nescij ubinam Deum reperire debeant, qui auxilietur eis quo nomine & ad Ionam iter accelerant in infima naui cubantem, quem tum excitant, tum deum suum inuocare iubent, si forte Deus usquam alius sit, præter suum, qui suppetias ferre possit. Hic rursum Argumentum habes, quo cernis, falsam in necessitate fidem non posse subsistere, cæterum submergi, ac funditus sustolli. tum Deum, tum fidem, Idolū & superstitionem uanamq; in ipsam, confidentiam. ut præter solam deploratam nihil residui desperationem permaneat, Quocirca unicus tantummodo, et uiuax Deus, nomine hoc, insignibusq; illis inclarescit, quod ipse in necessitatibus succurrat, Psal. 10. et 45. & in uniuersa planè scriptura. Ipse enim à morte seruare potest, Psalm. 67.

Animad=

ANNOTATIONES.

Animaduertis itaq; quàm humiles fuerint homines illi, ut in sua afflictione ad Ionam etiam celerri-
me se receperint, cuius tamen, cum tranquillum
esset mare, nulla tangebantur cura. Quod si antea
rescuiissent Iudæum illum esse, maiore contemptu
prosequuti eum fuissent, natiuo scilicet odio, quo
erga Iudæos afficiebantur Gentes, Nunc uero in-
stante necessitate, & extrema tribulatione, ac nul-
lam Idolis illorum opem ferentibus, quàm leti mi-
serum implorant Ionam, plusq; apud eundem au-
xilij querunt. quàm apud omnes Deos suos. Sic
ficta adeoque fucata fides nunquã non agit, ut quã-
diu foelici rerum successu utatur, sese uel supra De-
um, & omne quod dicitur Deus, erigat, ut etiam du-
riciei eius & robori, nulla unquam incus cesserit.
Quando uero mergi, animoque excidere coeperit,
nihil ea mollius, liquidiusq;, nec in caelis nec in ter-
ris reperiat ut uel in musculi rimulam tum repe-
re non sit impigra, Tum enim spaciosissimus alió-
qui terrarum orbis, huic arctior uidetur, quàm ut
eam retinere queat, siquidem tum & ab amicis &
inimicis, à despectis & honoratis auxilium & con-
siliium libenter quæretet & susciperet.

At Ionas interim in inferiori nauis parte, in
soporem collocatus est, nec tantam sentit maris se-
ditiam,

uitiam & horridam tempestatem, Qui somnus, res
 etc quidem mortis appellari somnus potest, quo po-
 stremo usus erat, protenus enim mors ipsa sequutu-
 ra erat. Sic uero perpetuo se res cum peccatoribus
 habet, sic semper cum illis agit Deus, quemadmodū
 cum Iona hic egisse uidemus, Peccauerat enim in de-
 um Iona grauisime, Sed quom Deus non statim ani-
 maduertit in uita, sed longanimis ultionem differat,
 profecto natura peccati & indoles est, ut hominem
 tum obthuret, tum excæcet, quare deinde securus
 redditur, ut nihil sibi timeat, sed tuto se prosternat
 in lectum, ac in utranq; dormiat aurem, nihil obser-
 uans, quantum sibi periculum atque tempestas im-
 pendeat, quæ illum horrende sint excitatura, iam et
 se talem interim exhibet Deus, quasi obliuioni pecca-
 tum tradiderit, quom supplicij grauitatem differat
 explorans hoc modo, quidnam filij Adam facturi
 sint, an etiam sese conuertere uelint, quemadmodū
 Psalmus 10. habet. Palpebræ Domini explorant fili-
 os hominum, Sed inde nihil fit, nemo uitam suam ce-
 mendat, nemo quicquam apud se reputat, Ionas per-
 petuo sanè in nauis cubabat, nec peccatorum suorum
 recordaretur unquam, modo Deus eorundem nul-
 lam eorundem faceret mentionem. Hoc significatur
 hic per Ionam, quod in medio maris seruuore, seui-

ANNOTATIONES

*tia & tempestate tam securus, alto sopore graue-
 tur, uel in infima nauis loco, ac si dicat. Totus est ex
 cecatus, obthuratus, submersus, immo mortuus, ac
 in abyssso cordis poenitere nescij iacet, in qua & in
 sempiternum decumberet interiretq;, nisi Deus ex
 cubias caneret. Neque enim peccatum admittit, ut
 aliqua uires humani cordis ad bonum sese deflectat
 utcunq;, siue liberum arbitriū siue ratio adsit, pro-
 stratus in suis peccatis decumbit, dormit & stertit
 nihil audiens, uidens aut sentiens, quid erga se diui-
 na ultio apparet aut instituat.*

*Atqui dum à naua exatatur, ut Deum suum in-
 uocet. Alia sit rerum permutatio, ibi uero Deum ui-
 sitare scitelligit, animaduersionem peccato suo præ-
 sentem conspicit, Hic surgit conscientia, & peccatū
 reuiuiscit, ibi peccatum stimulus mortis est, iramq;
 Dei ostentat, ibi non modo nauis, sed uniuersus mū-
 dus illum nō potest capere, Et quomodo inuocaret
 diuinum numen? Timebat sibi præ oibus qui unā in
 naui erant. Sentiebat enim & obseruabat, conscien-
 tia sua dictante, hanc in se fabam cudi, ut dicitur, ac
 diuinam super se uenisse indignationem, ut hic hu-
 milis fuit? omnes qui in naui erant absoluit, eos non
 esse peccatores reputans, nec ullius, præterquam su-
 um ipsius peccatum respiciat. Ea nanq; Poenitentia*

d s natura

natura est & condito, ut si quando aduentans con-
scientiam momorderit ac terrefecerit, tum demum
uniuersus mundus iustus est, se uno peccatore &
iniusto permanente, Tum uniuerso mundo gratiam
impertit, sibi uero soli iratus est Deus, ibi, præter
se ira Dei neminem contingit, neque aliam putat su-
peresse iracundiam, quam eam, quam ipse in se per-
sentiscit, deploratissimum se longe omnium peccato-
rem æstimans. Itidem cum Adamo & Heua agebat
ubi præceptum suum preuaricati essent, Quod si
Deus, postquam deserbuerat dies, non aduenisset, il-
li nunquam peccatum suum ad memoriam reuocaf-
sent, Sed cum ille adueniret, illi nescio, quo se priori
pere conabantur. Sic Petrus, ubi Christum abnega-
uerat, actum de illo erat, nullo peccato angebatur,
& is in secessu nautis inferiore cubabat, adeoq; uita
defunctus erat, donec Christo se respiciente, peccati
sui conscius fieret, & amare staret. Habemus itaq;
ex hoc loco, quam peruicaces, obstinatos, insensibi-
les, peccatum homines efficiat, adeoq; prorsum oc-
cidat, ut neque sese, nec Deum ipsi sentiant, at secu-
ri, absque timore Dei pergant, donec dominus adue-
niens exatariit, quo certe, liberi arbitrij gloria peni-
tus corruit.

Porro, Vbi Iona Deum suum non inuocaret, cæ-
terum

ANNOTATIONES.

terum coram ira Dei tremebundus sederet, cunq;
 morte colluctaretur, quæ singulis momentis eum ab
 sorptura erat, adhæc, ceteri, quisq; ad Deum suum
 preces funderent, & nihil non tentarent, ac ipse p=
 pter se tantummodo hæc omnia fieri certus apud se
 haberet, nec tanti tamen interim candoris erat, ut li
 bere prodiret, sua scelera confitendo, uerū sui caus
 sa, miseros illos terrefieri, miseriam et erumnam
 perpeti sinit, donec ab ipso Deus peccatum extor=
 queat. ut sorte patefactum, confiteri cogatur. Atq;
 hæc est una pulcherrimarum peccati uirtutum, ut
 homines obmutescere faciat, seseq; occultet, uerecū
 dantur enim, ac libenter puri uellent permanere,
 quemadmodum Adam & Heua sese perizonatis
 tegebant, omnino confessionem refutantes. Omnino
 profecto durum & amarum est, debere quenquam
 sua ipsius uita detegere, ac suum decorem in igno=
 miniam & dedecus permutare. Sed hæc oportet fie
 ri, alioqui nulla siue pax siue quies adest, ut Psalm.
 32. contestatur, Quom ego silentio pertransire uel
 lem, omnia ossa mea, à quotidiano fletu inueteraue
 runt. Sic deus filios Israël ornamenta sua deponere
 ante montem Sina iubebat, Exod 34. Atque hoc tum
 uere est ciliciū induere, et sedere in cinere, se ipsum
 coram Deo pro nihilo habere, & si Deo ita uisum
 fuerit

fuerit, corā hominibus. Nam cum alios Iona peccato suo, periculo damnoq; obiecerit, rursus hic damnnum accipere compellitur, item, suum honorem perdere, seipsum uicio dare, reliquos honestate & innocentia ornare, ad hæc, de seipso sententiam ferre, ut ipsum in mare præcipitem dent atq; submergant, Sic corpore suo & uita poenitet & per soluit, immo honore & facultate suis & quocunq;, quod ipse est, aut sui iuris est, quæ proximos suos, quib. tantū dāni dederat, uitæ periculo iuitos eos exposuerat, iam ipsi peius, tum arbitrium tum sententiam, citra suam uoluntatem ad mortem adigunt, Id ego seuerere & iuste iudicare duxerim.

Et dixerunt, quisque ad proximum suum, uenite iaciamus sortes.

Postquam nemo erat, qui peccatum fateretur suum, & ipsi tamen planè crederent, alicuius ob commissam, tam inopinatam, naturæq; repugnantem tempestatem cohortam, nec tamen humano more iudicare possent, peccatore nondum cognito, ad Deitū iudicium, tum sententiam gressum corripunt, querentes sorte iudicium ac sententiam. Ut putas id Ione acerbum fuerit, ut sortem abhorruit? quemadmodum scelerata conscientia solet, quæ & à sono-

re